

Bio

Biopotraviny

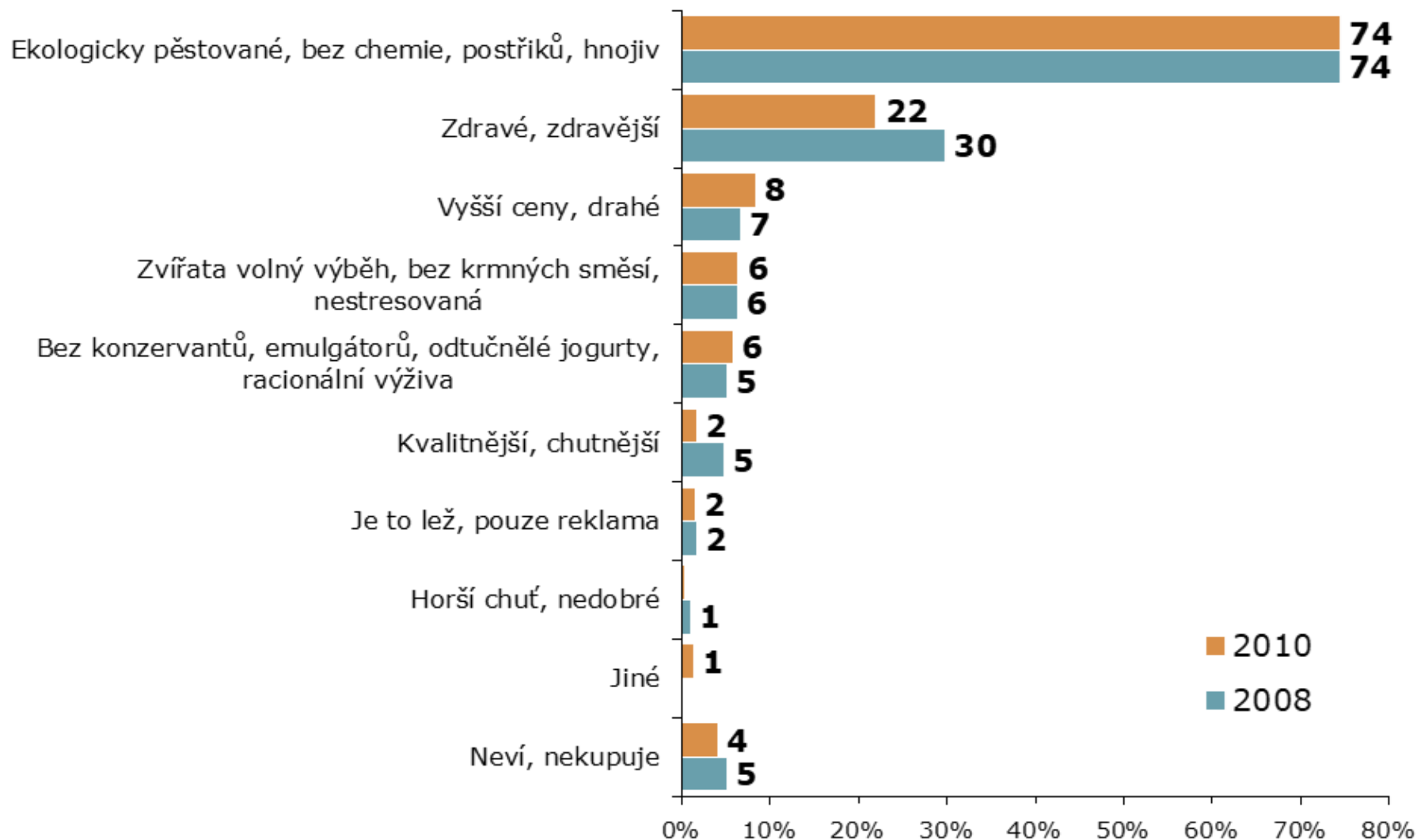
Mgr. Jana Králová

Co jsou podle Vás biopotraviny, co si pod tímto názvem vybavíte, s čím si tento termín spojíte, co biopotraviny odlišuje od ostatních potravin?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=513 (rok 2010), n=504 (rok 2008)

POZNÁMKA: Srovnání v letech 2010, 2008

ZDROJ: STEM/MARK, Ekologické zemědělství a biopotraviny 10/2010

BIOPRODUKT A BIOPOTRAVINA

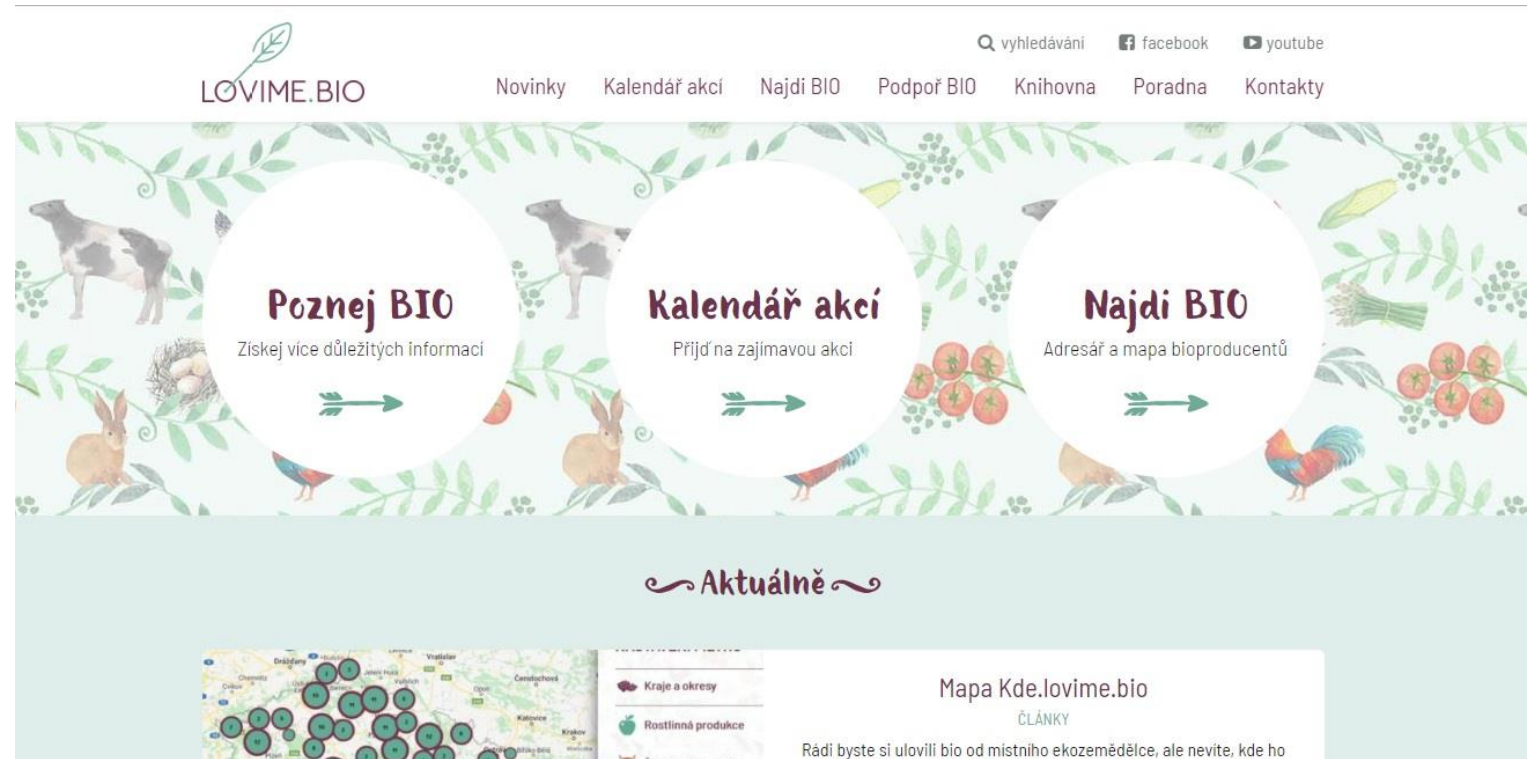
- **Bioprodukt** - surovina rostlinného nebo živočišného původu, získaná v ekologickém zemědělství, která je na základě příslušného osvědčení určena k výrobě biopotravin
- **Biopotravina** - potravina rostlinného nebo živočišného původu, vyrobená z bioproduktů zpracovaných podle zákona o ekologickém zemědělství

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ (EZ)

- Definice ze zákona 242/2000 Sb. a Nařízení Rady (ES) č.834/2007
- **Ekologické zemědělství** - zvláštní druh zemědělského hospodaření, který **dbá na životní prostředí** a jeho jednotlivé složky stanovením **omezení či zákazů používání látek a postupů**, které zatěžují, znečišťují nebo zamořují životní prostředí nebo zvyšují rizika kontaminace potravního řetězce, a který zvýšeně dbá na vnější životní projevy a chování **a na pohodu chovaných hospodářských zvířat**

WEBOVÉ STRÁNKY O EZ

- <https://www.lovime.bio/>
- <http://www.bio-info.cz/>

CÍLE EZ

- Umožnit produkovat zemědělské suroviny a vyrábět potraviny vysoké kvality
- Přispět ke zlepšování vztahů zemědělského hospodaření s přirozenými ekosystémy a přírodními cykly
- **Udržovat a zlepšovat dlouhodobou úrodnost půdy**
- Umožnit účinnou ochranu vod, vodních zdrojů a chránit vodní život
- **Podporovat biodiverzitu** a agrobiodiverzitu zvýšením počtu pěstovaných plodin a odrůd
- Používat v zemědělství a při výrobě potravin v co možná největší míře obnovitelné zdroje
- **Minimalizovat všechny formy znečištění**
- Přispět k rozvoji ekologicky a společensky odpovědného zemědělského hospodaření, odpovědné výroby a prodeje potravin
- Vytvářet harmonickou rovnováhu mezi pěstováním rostlin a chovem zvířat
- Podporovat rozmanitost chovaných plemen hospodářských zvířat
- **Poskytovat hospodářským zvířatům přirozené podmínky života**
- Umožnit rozvoj venkova a kvalitní život obyvatel na venkově

CÍLE EZ

PĚSTOVÁNÍ ROSTLIN V EZ

- Využití biologické ochrany rostlin místo pesticidů
 - Volba odolných odrůd
 - Hnojení organickým kompostem
 - Zelené hnojení (=zaorávání nesklizených rostlin)
 - Pěstování leguminóz, které za pomoci symbiotických bakterií poutají vzdušný dusík a vnášejí ho do půdy, jako dusíkatá hnojiva

CHOV ZVÍŘAT V EZ

- Zákaz velkochovů
- Přirozené způsoby ustájení
- Zákaz preventivního používání medikamentů
- Přirozené postupy rozmnožování zvířat
- Ekologická krmiva
- Životní pohoda zvířat (welfare zvířat)

ODLIŠNOSTI EZ

- Zákaz používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů a GMO
- Místo většiny pesticidů využívá biologickou ochranu rostlin a přirozené nepřátele škůdců, vhodně střídá a kombinuje plodiny, vybírá odolné odrůdy
- Snaží se zlepšovat nebo alespoň udržovat úrodnost půdy využíváním chlévského hnoje a zaoráváním rostlin
- Nesmí uměle prodlužovat trvanlivost výrobků, chemicky zlepšovat vůni, chuť či barvu potravin
- Hospodářským zvířatům vytváří přirozené podmínky pro život
- Minimalizuje používání neobnovitelných surovin, chrání přírodu a její rozmanitost
- Poskytuje pracovní příležitosti a udržuje tak osídlení venkova

OZNAČENÍ
BIO

EKOLOGICKÉ
ZEMĚLSTVÍ

Pravidla pro EZ jsou daná legislativou:

- Národní zákon č. **242/2000**, který vychází z předpisů EU.
- Nařízení Rady **834/2007** a prováděcího nařízení Komise.

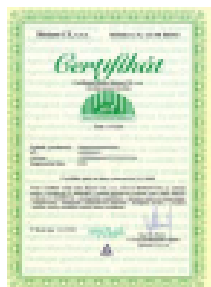
Každý ekologický zemědělec a výrobce biopotravin musí být registrován na MZe.

CERTIFIKACE

KONTROLNÍ
ORGANIZACE

- Je kontrolován minimálně jednou za rok (namátkově).

Kontrolou a certifikací biopotravin jsou v ČR pověřeny **3 kontrolní organizace** (KEZ, ABCERT, BOKONT CZ)

Ověření, že biopotraviny splňují daná pravidla.

REGISTR EKOLOGICKÝCH PODNIKATELŮ

- Každý ekologický producent/obchodník, který je oprávněn uvádět biopotraviny na trh a který je registrován v ČR
- Možno ověřit oprávnění a certifikáty
- Registraci podléhají i E-shopy
- Povinnost registrace se ale nevztahuje na maloobchody, které pouze prodávají biopotraviny konečnému spotřebiteli ve spotřebitelském balení

KONTROLA BIOPOTRAVIN

- **Organizace pověřené Ministerstvem zemědělství:**
- **KEZ** - první česká akreditovaná kontrolní a certifikační organizace zajišťující odbornou nezávislou kontrolu a certifikaci v systému ekologického zemědělství
- **ABCERT** - vznikla v roce 2002 splynutím kontrolních organizací Alicon a BioZert. V říjnu 2005 založena pobočka firmy ABCERT pro Českou republiku se sídlem v Brně
- **Biokont CZ** – založen 2005, se sídlem v Brně. Zajišťuje kontrolní a certifikační činnost v EZ

ZNAČENÍ BIOPOTRAVIN

Biozebra pro ČR

Biozebra EU

ZNAČENÍ BIOPOTRAVIN

ČESKÁ REPUBLIKA

Toto logo mohou používat výrobci, jejichž výrobky:

- Splňují všechny podmínky pro EZ dané legislativou
- Prošly kontrolou jedné z kontrolních organizací
- Obdržely certifikát o původu biopotraviny

EVROPSKÁ UNIE

- Celoevropské logo pro biopotraviny produkováných v rámci EU
- Na výrobku je rovněž uvedena informace o původu surovin, kód kontrolní organizace a případně národní logo biopotravin

ZNAČENÍ BIOPOTRAVIN

- **NA OBALE MUSÍ BÝT:**
- Evropské logo
- Kód kontrolní organizace
- Informaci o původu surovin, z nichž se skládá
- České národní logo (biozebru) v případě, že byla vyprodukována v ČR

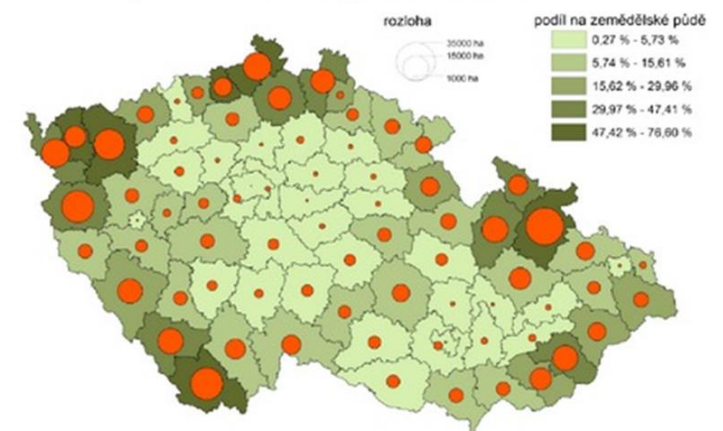
ZNAČENÍ BIOPOTRAVIN

- BIO označení - minimálně **95 %** složek musí pocházet z EZ
- Neoprávněné použití je zakázáno a finančně pokutováno
- Při označování konvenčních potravin se nesmějí používat výrazy, které mohou uvádět spotřebitele v omyl
 - Biologický
 - Ekologický
 - EKO

BIOPOTRAVINY A ČESKO

- Dle údajů z roku 2016 hospodařilo ekologicky 4 264 ekofarem na celkové výměře téměř 500 tis. hektarů, což představuje 12% podíl z celkové výměry zemědělské půdy v ČR
- Největší plochy půdy v EZ se nacházejí v pohraničních hornatých okresech Jihočeského, Plzeňského, Moravskoslezského, Karlovarského a Ústeckého kraje

Zemědělská půda v režimu ekologického zemědělství

BIOPOTRAVINY A ČESKO

- Podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů kolem 1%
- Průměrná spotřeba na osobu kolem 200 Kč
- Český trh následuje vyspělé zahraniční trendy
- Stále však vyšší cenová hladina a nedostatečná informovanost

SORTIMENT

- **Dostatečná nabídka:**

- Maso
- Mléko a mléčné výrobky
- Pečivo
- Koření
- Těstoviny
- Dětská výživa
- Sušené ovoce
- Víno

- **Nedostatečná nabídka:**

- Oleje
- Ovoce
- Zelenina
- Vejce
- Med

ČESKÉ BIO

PRO-BIO

- Svaz ekologických zemědělců
- Největším zpracovatelem a distributorem biopotravin v ČR
- Další jsou firmy **COUNTRY LIFE** a **BIONE BIO**
- Většina zboží v ČR pochází také z Německa, Itálie, Rakouska, Nizozemska a Belgie

**JSOU BIOPOTRAVINY
ZDRAVĚJŠÍ?**

Existují desítky odborných studií, které srovnávají obsah minerálních látek, vitaminů a sušiny v biopotravinách a běžném zboží

- Biopotraviny **neobsahují více minerálních látek** v porovnání s konvenčními
- V některých případech vyšší obsah vitamínu C u biopotravin, **rozdíl ostatních vitaminů zanedbatelný**

BIO = ZDRAVÁ VÝŽIVA

BIO ≠ ZDRAVÁ VÝŽIVA

Složení:

- Mléko – **BIO**
- Jedlá sůl
- Mléčné kultury

Alergeny:

- Mléko a mléčné složky

Složení

Složení ve 100 g výrobku: jablka 76 g, banány 24 g, vitamín C

Vlastnosti

Bez konzervantů, bez umělých barviv dle zákona

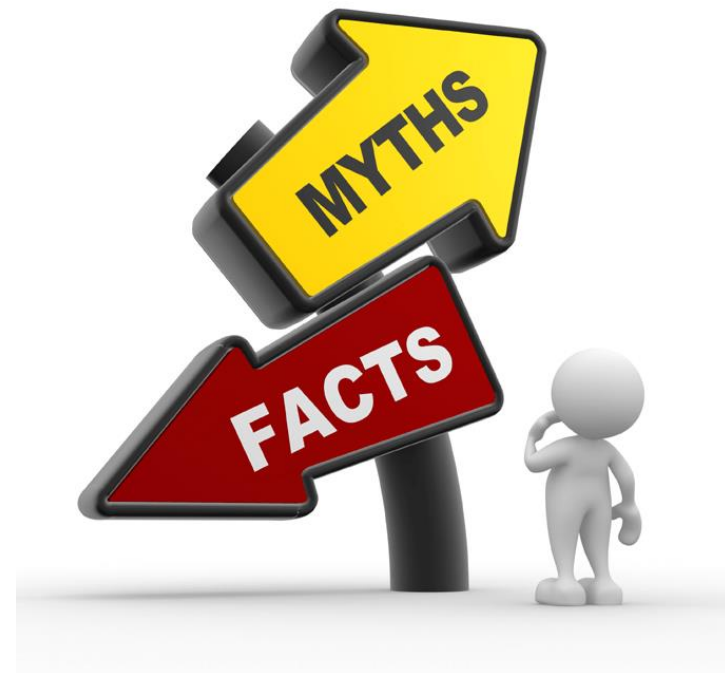
Složení

Ovoce 75,4 % (bio jablko 20 %, bio jablečná šťáva 15,8 %, bio banán 15 %, kousky bio jablek 13,6 %, bio broskev 11%), Bio mrkev 10 %, Voda, Bio rýžová mouka 5 %, Bio koncentrovaná citrónová šťáva, Kyselina askorbová (vitamín C)
Bez lepku.

Vlastnosti 100% bez konzervantů dle zákona, Bez přidaného cukru*, Bez lepku, Bez mléčné složky, *obsahuje pouze přirozeně se vyskytující cukry

MÝTY A FAKTA

BIOPOTRAVINY NEOBSAHUJÍ TOXINY

- Biopotraviny obsahují patrně o 10-50 % více přírodních toxinů než konvenční potraviny
- Přírodní toxiny mohou mnohem více ohrožovat lidské zdraví

VNÍMÁNÍ ALIMENTÁRNÍCH RIZIK

ODBORNÍCI

- 1. Mikrobiální znečištění
- 2. Přírodní toxiny
- 3. Průmyslové kontaminanty
- 4. Rezidua veterinárních léčiv
- 5. Rezidua pesticidů
- 6. Aditivní látky

LAICKÁ VEŘEJNOST

- 1. Rezidua pesticidů
- 2. Průmyslové kontaminanty
- 3. Aditivní látky
- 4. Rezidua veterinárních léčiv
- 5. Mikrobiální znečištění
- 6. Přírodní toxiny

MNOŽSTVÍ BAKTERIÍ A PLÍSNÍ JE U BIO VĚTŠÍ

- Nepotvrzeno ani nevyvráceno (rozdílné výsledky)

EKOZEMĚDĚLCI NEPOUŽÍVAJÍ PESTICIDY

- To, že v biopotravinách žádné nemohou být: **kontaminace z okolního prostředí** – ve vodě a půdě jsou malé zbytky starých pesticidů, například **DDT**, které se těžko rozkládají

Množství reziduí pesticidů je u konvenčních potravin hluboko **pod ADI**, a navíc není vědecky zjištěno, že by zbytky pesticidů poškozovaly lidské zdraví.

DO BIOPOTRAVIN SE NESMÍ PŘIDÁVAT CHEMICKÁ ADITIVA

- U biopotravin je **povoleno 36 potravinářských přídatných látek** (např. srážecí činidla, regulátory kyselosti a kypřidla, antioxidanty...)
 - V EU je v současné době povoleno více než 300 potravinářských přídatných látek
- V biopotravinách se nesmí používat potravinová aditiva jako umělá barviva, konzervační látky, zahušťovadla, syntetické chuti, sladidla...

VYSOKÁ CENA

- Výroba rostlinných i živočišných biopotravin je náročnější - na výrobě biopotravin pracuje více lidí
- V EZ se nic nesmí nepřírozeně urychlovat, takže rostliny i zvířata rostou déle
- Do cen konvenčních potravin nejsou započítány externí náklady (např. na vyčištění vod, odstraňování znečištění...)

ZÁVĚR

Nákupem biopotravin **podporujeme ekologické zemědělství**, které je šetrné k životnímu prostředí, a tím pádem dlouhodobě výhodné pro nás všechny.

Je však důležité zohledňovat místo, neboť **dovoz potravin** na velké vzdálenosti může stírat výhody ekologického pěstování.

POUŽITÁ LITERATURA

- http://eagri.cz/public/web/file/410563/EKO_zemedelstvi_2014.pdf
- <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/aktualni-temata/biopotraviny/>
- http://www.hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/typo3/ekoze-medelstvi_a_biopotraviny.pdf
- http://www.hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/typo3/je_bio_zdravejsi.pdf
- <http://www.bio-info.cz/zpravy/ekologicke-zemedelstvi-a-biopotraviny-v-cr>

DĚKUJI ZA POZORNOST